

CZYM SĄD OPIEKUŃCZY SIĘ ZAJMUJE?

Sąd Opiekunczy (Guardianship Tribunal) ustanawia kuratorów (guardians) i zarządców finansowych (financial managers) dla osób w wieku 16 lat i powyżej, które są niezdolne do podejmowania decyzji dotyczących ich własnego życia i spraw finansowych oraz w przypadku których nie istnieją odpowiednie uzgodnienia nieformalne.

Osoba posiadająca kuratora może nie potrzebować zarządcy finansowego, zaś osoba posiadająca zarządcę finansowego może nie potrzebować kuratora.

Sąd może także wyrazić zgodę na opiekę lekarską i dentystyczną nad osobami w wieku 16 lat i powyżej, które same nie są zdolne do wyrażenia takiej zgody.

Ustanowienie kuratora

W świetle *Ustawy o Kurateli* (Guardianship Act), Sąd może ustanowić kuratora dla osób dorosłych, które:

- nie są zdolne do podejmowania decyzji dotyczących ich własnego życia z powodu niepełnosprawności, a ponadto
- potrzebują kogoś ze zdolnością prawną do podejmowania w ich imieniu ważnych decyzji życiowych.

Sąd nie ustanowi kuratora, jeśli decyzje dotyczące życia danej osoby mogą być podjęte w sposób nieformalny z pełnym zachowaniem jej interesu.

Kurator jest osobą ustanowioną prawnie do podejmowania decyzji w zastępstwie. Kurator nie jest opiekunem zastępczym, ani nie prowadzi jakiejś sprawy w zastępstwie i dlatego nie zastępuje tych osób.

Kuratorem może być ustanowiony ktoś z rodziny lub znajomy, albo Sąd może też ustanowić kuratora z urzędu (Public Guardian). Kurator z urzędu jest funkcjonariuszem ustawowym i niezależnym od Sądu.

Sąd może ustanowić kuratora pojedynczego (single), współkuratora (joint) lub kuratora alternatywnego (alternative).

W większości wypadków Sąd ustanawia kuratorów spełniających określone funkcje. Najczęściej funkcje te obejmują:

- zakwaterowanie – decydowanie o tym, gdzie dana osoba powinna mieszkać,
- opiekę lekarską – decydowanie o tym, jaką opiekę lekarską i dentystyczną dana osoba powinna otrzymać,
- zgodę na opiekę lekarską i dentystyczną – działanie jako osoba zastępcza do podejmowania decyzji o opiece lekarskiej i dentystycznej proponowanej przez innych,
- usługi – upoważnianie innych do świadczenia usług osobistych danej osobie (zazwyczaj, aby jej pomóc w pozostaniu w jej domu).

Kuratorów ustanawia się na określony okres czasu. Pierwsze postanowienie Sądu zwykle opiewa maksymalnie na jeden rok, aczkolwiek w pewnych sytuacjach pierwsze postanowienie może być wydane na okres do trzech lat. Sąd rewiduje postanowienia pod koniec ich okresu ważności, chyba że zdecyduje w momencie ich wydawania, że nie ma potrzeby ich rewidować. W takim wypadku postanowienie straci ważność po upływie okresu, na jaki je wydano. Na posiedzeniu rewizyjnym Sąd decyduje o tym, czy:

- należy przedłużyć postanowienie i pozostawić kuratora na dalszy określony okres czasu,
- jest potrzeba zmiany funkcji kuratora,
- uchylić postanowienie, jeśli osoba, której ono dotyczy, odzyskała zdolność do podejmowania własnych decyzji, albo jeśli kurator już nie jest potrzebny do podejmowania za nią decyzji.

Ustanowienie zarządcy finansowego

W świetle wspomnianej *Ustawy o Kurateli* Sąd może ustanowić zarządcę finansowego dla osób dorosłych, które nie są zdolne do prowadzenia swoich własnych spraw finansowych i potrzebują kogoś ze zdolnością prawną do podejmowania ważnych decyzji finansowych w ich imieniu. Zarządca finansowy podejmuje decyzje w zastępstwie.

Sąd nie ustanowi zarządcy finansowego, jeśli decyzje finansowe danej osoby mogą być podjęte w

sposób nieformalny z pełnym zachowaniem jej interesu.

Sąd może ustanowić kogoś z rodziny lub znajomego jako zarządcę finansowego. *Ustawa o Majątkach Chronionych* (Protected Estates Act) wymaga, aby taka osoba działała pod nadzorem Pełnomocnika d/s Ochrony (Protective Commissioner).

Sąd może także ustanowić Pełnomocnika d/s Ochrony jako zarządcę finansowego. Urząd Pełnomocnika d/s Ochrony (Office of the Protective Commissioner) pobiera opłaty za swoje usługi, a sam Pełnomocnik jest funkcjonariuszem ustawowym i niezależnym od Sądu.

Sąd może ustanowić zarządcę finansowego pojedynczego lub współzarządców finansowych.

Większość postanowień o zarządzaniu finansowym Sąd wydaje na okres nieograniczony, przy czym dotyczą one wszystkich spraw finansowych danej osoby. W pewnych sytuacjach Sąd może wydać postanowienie na określony okres. Postanowienia te poddawane są rewizji na oddzielnym posiedzeniu, aby zdecydować, czy potrzebne jest dalsze postanowienie. W ograniczonych wypadkach Sąd może także wyłączyć pewną część majątku danej osoby z postanowienia o zarządzaniu finansowym.

Sąd może wydać tymczasowe postanowienie o zarządzaniu finansowym. Postanowienie takie wydaje się na określony okres czasu nie przekraczający sześciu miesięcy. Celem jego jest ochrona spraw finansowych danej osoby podczas gdy bada się jej zdolność do prowadzenia swoich spraw i potrzebę postanowienia ostatecznego.

Sąd może na wniosek odwołać postanowienie o zarządzaniu finansowym, jeśli dojdzie do przekonania, że dana osoba jest w stanie zajmować się swoimi własnymi sprawami. Może on także odwołać to postanowienie, jeśli dojdzie do przekonania, że decyzja taka będzie jak najbardziej w interesie tejże osoby.

Złożenie wniosku

Wniosek w Sądzie może złożyć każdy, kto autentycznie ma na względzie dobro osoby, która nie jest zdolna do podejmowania własnych decyzji. Wniosek taki może złożyć Urząd Kuratora (Public Guardian), lub Urząd Pełnomocnika d/s Ochrony (Protective Commissioner) jeśli nikt inny nie może lub nie chce tego zrobić.

Po otrzymaniu wniosku pracownicy Sądu go rozpatrzą. Nie wszystkie wnioski trafią na posiedzenie Sądu. Pracownik Sądu może skontaktować się z wnioskodawcą i porozmawiać o bardziej nieformalnych sposobach wyjścia z sytuacji, które byłyby najlepszym rozwiązaniem dla danej osoby. Gdy jednak sprawa zostanie przekazana na posiedzenie Sądu, Sąd zdecyduje, czy należy ustanowić kuratora i/lub zarządcę finansowego, czy też nie.

Wnioskodawca

Wnioskodawcą jest osoba składająca wniosek. Wnioskodawca ma obowiązek:

- powiadomić o złożeniu wniosku osobę, której on dotyczy i wszystkich zainteresowanych sprawą,
- na bieżąco informować wszystkie te osoby o przebiegu sprawy,
- dopilnować, aby Sąd otrzymał co najmniej jedno zaświadczenie lekarskie i jedno inne zaświadczenie podające szczegóły niepełnosprawności i niezdatności danej osoby oraz potrzebę kuratora i/lub niezdolności oraz potrzebę zarządcy finansowego,
- skontaktować się z wyznaczonym pracownikiem Sądu, aby poinformować go o ewentualnych zmianach, które zaszły w czasie prowadzenia dochodzenia,
- doręczać zawiadomienia urzędowe o posiedzeniu Sądu osobie, której wniosek dotyczy i innym stronom sprawy,
- pójść na posiedzenie wraz z osobą, której wniosek dotyczy, lub poprosić kogoś innego o zrobienie tego.

Dochodzenie

Wnioski rozpatrują i przygotowują do posiedzenia pracownicy Wydziału Sądu d/s Dochodzeń i Łączności (Investigation and Liaison Branch). Jeśli sprawy nie można rozwiązać w sposób nieformalny, kieruje się ją na posiedzenie.

Wnioskodawca zostanie poinformowany na piśmie, jeśli sprawę skierowano na posiedzenie. Należy wówczas skontaktować się z Sądem jak najszybciej, jeśli potrzebny jest tłumacz, słuchawki lub inny sprzęt.

Przygotowując wniosek na posiedzenie, pracownik Sądu może zebrać informacje dla Sądu i

przygotować do posiedzenia osoby mające w nim uczestniczyć. Pracownik ten może napisać sprawozdanie ze sprawy, zawierające m.in. opinie właściwych osób. Jeśli takie sprawozdanie zostanie napisane, otrzymają je zwykle członkowie Sądu i inne osoby uczestniczące w posiedzeniu.

Rozmawiając z pracownikiem Sądu, należy pamiętać, że będzie on notować pewne informacje do sprawozdania. Jeśli osoby posiadające ważne informacje chcą, aby były one traktowane poufnie, powinny one o tym porozmawiać z pracownikiem Sądu.

Posiedzenie

Wszystkie strony powinny w miarę możliwości udać się na posiedzenie osobiście, aczkolwiek w razie konieczności zeznanie można złożyć telefonicznie. Następujące osoby są zawsze stronami:

- osoba, której postanowienie lub wniosek dotyczy,
- mąż/zona lub opiekun osoby, której postanowienie lub wniosek dotyczy (z wyjątkiem opiekunów otrzymujących wynagrodzenie),
- ustanowiony zarządca finansowy lub kurator,
- osoba, która złożyła wniosek o wydanie postanowienie lub jego rewizję.

Niekoniecznie trzeba być stroną sprawy, aby móc udać się na posiedzenie i złożyć zeznanie przed Sądem. Wiele osób znających osobę, której posiedzenie dotyczy i mających na względzie jej dobro, może mieć ważne opinie lub informacje do zakomunikowania Sądowi. W większości wypadków można pójść na posiedzenie i złożyć zeznanie w charakterze świadka.

Sąd może włączyć kogoś do postępowania sądowego jako stronę, jeśli uważa, że osoba ta ma szczególnie interes lub stosunek do sprawy, który uzasadnia włączenie jej jako stronę, a nie świadka w celu złożenia zeznania. Osoby pragnące być włączone w charakterze strony powinny o tym porozmawiać z pracownikami Sądu.

Strony mogą być reprezentowane przez adwokata lub innego rzecznika, ale tylko za zezwoleniem Sądu. Więcej informacji na ten temat znajduje się w arkuszu informacyjnym pt. **Representation at hearings** (Reprezentowanie na posiedzeniach).

Postępowanie w większości spraw odbywa się bez potrzeby przedstawicielstwa prawnego.

W skład Sądu wchodzi trzech członków: co najmniej jeden wykwalifikowany prawnik, jedna osoba mająca przygotowanie zawodowe i doświadczenie w ocenie i leczeniu niepełnosprawnych osób dorosłych, np. lekarz, psycholog czy pracownik socjalny oraz jeden przedstawiciel społeczny mający doświadczenie w postępowaniu z niepełnosprawnymi osobami dorosłymi.

Sąd obowiązany jest przestrzegać zasad *Ustawy o Kurateli*. Zasady te stwierdzają, że każdy powinien:

- nadać dobru i interesom danej osoby najwyższe znaczenie,
- jak najmniej ograniczać swobodę podejmowania decyzji i działania danej osoby,
- w miarę możliwości zachęcać daną osobę do prowadzenia normalnego życia w społeczeństwie,
- uwzględniać opinie danej osoby,
- uznawać znaczenie zachowania więzi rodzinnych oraz uwarunkowań kulturowo-językowych,
- w miarę możliwości zachęcać daną osobę do polegania na sobie jeśli chodzi o sprawy osobiste, domowe i finansowe,
- chronić daną osobę przed zaniedbaniem, zniewagami i wyzyskiem,
- zachęcać społeczeństwo do stosowania i krzewienia tych zasad.

Sąd ustanowi kuratora, jeśli istnieją dowody, że osoba, której wniosek dotyczy:

- jest niepełnosprawna,
- nie jest zdolna do podejmowania własnych decyzji życiowych oraz
- potrzebuje kuratora.

Sąd zdecyduje o tym, kto będzie kuratorem.

Sąd ustanowi zarządcę finansowego, jeśli istnieją dowody, że osoba, której wniosek dotyczy:

- nie jest zdolna do prowadzenia swoich spraw,
- jest potrzeba ustanowienia zarządcy finansowego oraz
- wydanie postanowienia leży w interesie danej osoby.

Sąd zdecyduje o tym, kto będzie zarządcą finansowym.

Postanowienie a uzasadnienie decyzji

Po zakończeniu posiedzenia wszystkie osoby w nim uczestniczące będą zazwyczaj ustnie poinformowane o decyzji Sądu.

Kopia postanowienia na piśmie wraz z uzasadnieniem decyzji zostanie wysłana do osoby, której to postanowienie dotyczy, wnioskodawcy, stron sprawy i innych osób wyznaczonych przez Sąd.

Opieka lekarska i dentystyczna

Oprócz ustanawiania kuratorów i zarządców finansowych, Sąd także udziela w zastępstwie zgody na świadczenie opieki lekarskiej i dentystycznej, gdy pacjent sam nie jest zdolny do wyrażenia zgody na leczenie go.

Z wyjątkiem nagłych sytuacji, lekarze ponoszą odpowiedzialność prawną i zawodową za otrzymanie zgody na leczenie pacjenta przed jego rozpoczęciem. Zwykle tej zgody udziela sam pacjent. Część V *Ustawy o Kurateli* określa, kto może udzielić zgody na leczenie w imieniu osób, które same nie są zdolne do wyrażenia swojej zgody. Część V także dzieli opiekę lekarską i dentystyczną na trzy kategorie (szczególną, poważną i drobną) i określa, kto może udzielić zgody na leczenie w poszczególnej kategorii.

Jeśli ustanowiony kurator ma upoważnienie do udzielania zgody na opiekę lekarską i dentystyczną, lekarz powinien uzyskać zgodę tej osoby zanim zacznie leczyć pacjenta. Jeśli brak jest kuratora mającego takie upoważnienie, przy czym pacjent nie sprzeciwia się leczeniu, lekarz musi otrzymać zgodę na leczenie od "osoby odpowiedzialnej" za pacjenta. Osoba odpowiedzialna może wyrazić zgodę na niektóre kategorie leczenia. Więcej informacji na ten temat znajduje się w arkuszu informacyjnym pt. **'Person responsible'** (Osoba odpowiedzialna). Zgody nie wymaga się na leki dostępne bez recepty, ani na pierwszą pomoc.

Jeśli pacjent sprzeciwia się proponowanemu leczeniu, lekarz musi otrzymać zgodę Sądu. Aby wystąpić o taką zgodę, lekarz musi wypełnić

formularz wniosku "*application for consent to medical or dental treatment*" (wniosek o zgodę na udzielenie opieki lekarskiej lub dentystycznej) i wysłać go faksem lub pocztą do Sądu. Sąd następnie przeprowadzi przesłuchanie - zazwyczaj przez telefon - i zdecyduje, czy zgody należy udzielić, czy też odmówić. Wniosek o zgodę można złożyć po godzinach urzędowych dzwoniąc do Sądu i poprosić o służbę urzędującą po normalnych godzinach pracy (after hours service).

Nie jest konieczne otrzymanie zgody na leczenie, które lekarz uważa na pilne i niezbędne, aby uratować życie pacjenta, zapobiec poważnej szkodzi zdrowia pacjenta, czy też ulżyć w bólu lub ciężkiej sytuacji.

Dodatkowe informacje

Dodatkowych informacji o konkretnym wniosku udziela wnioskodawca lub pracownik kontaktowy w Sądzie. Sąd zapewnia także serwis informacyjny. Telefon (02) 9555 8500 lub - za koszt rozmowy miejscowej - 1800 463 928.

Sąd także udziela dodatkowych informacji o zgodzie na opiekę lekarską i dentystyczną.

Dodatkowych informacji o kuratorze z urzędu udziela się pod numerem (02) 9265 3184 lub - za koszt rozmowy miejscowej - 1800 451 510.

Dodatkowych informacji o Pełnomocniku d/s Ochrony udziela się pod numerem (02) 9265 3131.